

Uit de praktijk

Aan het verzoek van Ir Ophof van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen, om een uiteenzetting te willen geven omtrent het ingenomen standpunt betreffende rattenbestrijding, alsmede de opgedane ervaring en organisatie daaromtrent, wil ik zeer gaarne voldoen.

Het was in het jaar '49, toen het gemeentebestuur besloot, de rattenbestrijding daadwerkelijk ter hand te nemen. Vanzelfsprekend werd dit niet „zo maar” besloten, maar bij onderzoek was gebleken, dat de schade, door deze dieren aangebracht, veel groter was dan men zo oppervlakkig had kunnen denken, om over de resterende bezwaren nog maar te zwijgen. De landelijke actie van de P.D. was aanleiding, dat de

aandacht hierop werd gevestigd. Voordien was er, begrijpelijk, weinig aandacht aan geschonken. Zo gezegd werd besloten, om tot de bestrijding van het kwaad over te gaan, maar het mocht weinig of geen geld kosten. Het gemeentebestuur was van mening, dat dit in de eerste plaats een publieke zaak was, waarin echter leiding moest worden gegeven. Deze gedachtengang is in de praktijk geheel juist gebleken. Geconstateerd kon worden, dat in de rattenbestrijding een stuk „volksopvoeding” schuilt, waarop hieronder nader wordt teruggekomen.

De gedachte van de publieke belangen met daarbij de leiding van de overheid deed besluiten, zoveel mogelijk het publiek in te

schakelen. In elke straat werd een „wijk-
hoofd” aangezocht, iemand waarvan be-
kend was, dat hij wel genegen zou zijn om
iets voor de gemeenschap te doen en waar-
van enige leiding zou uitgaan. De wijk-
hoofden vormden dus de kern en elk wijk-
hoofd werd de gelegenheid geboden, om,
geheel naar eigen smaak, in eigen omgeving
zijn medewerkers te kiezen. Het aantal
medewerkers werd onderling geregeld,
overeenkomstig het aantal gebouwen e.d.
in eigen straat of verzorgingsgebied. De
vrijheid van de wijkhoofden om zelf men-
sen te kiezen was aanleiding, dat de een
naar zijn medebestuurders ging van de
buurtvereniging, terwijl een ander zijn
kracht zocht in de kaartclub, zangverenig-
ing, of iets dergelijks. Men verkreeg daar-
door groepjes van personen die gewend
waren om met elkaar om te gaan en elkaar
dus geheel aanvoelden. Geheel ongedwon-
gen groepjes dus, zonder ook maar enige
belemmering.

De groep van medewerkers was daar-
mede gevormd en men popelde om aan de
slag te gaan, maar men was nog ondes-
kundig. Hiervoor wist echter de P.D. raad,
want men beschikte over de nodige mid-
delen (en niet te vergeten, deskundigheid)
om goede voorlichting te geven. Een derge-
lijke voorlichting is zeer noodzakelijk, want
eerst dan weten de helpers, wat en hoe ze
moeten doen.

De voorlichtingsavond, waar de P.D.
enige films liet draaien en het gesproken
woord voltooide, was dan ook een succes.
De bioscoopzaal was geheel gevuld met
werkers, terwijl de enkeling die beslist ver-
stek moest laten gaan, bericht van verhin-
dering had gestuurd. Vele vragen werden
gesteld en op zeer duidelijke wijze, tot
grote tevredenheid, beantwoord. Aan het
slot van deze avond waren wij praktisch
van het komende succes verzekerd. Het
devies was: Grijpt ze, zolang ze (nog) te
grijpen zijn. De ratten zijn onze vijanden,
het zijn stille ondergrondse werkers, maar
in werkelijkheid bedreigen ze de gezond-
heid van ons en de onzen en bovendien...

ze kosten ons niet te berekenen kapitalen.

Dit laatste telt temeer, nu wij zo zuinig
moeten zijn met ons geld en wij alle aan-
dacht moeten besteden aan onze export
(denk aan besmetting!). De bestrijding zou
plaats vinden op een Zaterdagmiddag en
geen plekje werd ongemoeid gelaten. Na
afloop kon worden geconstateerd, dat het
een ware rattenslag was geweest. Vooral
op enkele punten, aangeduid als ratten-
kloosters door het publiek, lagen de ratten
dood op de straat. Dit gaf de burgers moed
en uit eigen beweging gingen de mensen
de dagen daarop, hun giftplaatsen contro-
leren. Waar men het gift nog aantrof, haalde
men het weg en werd het op een andere
plaats gedeponereerd waar meer succes werd
verwacht. Het nuttig effect werd dan ook
zo hoog mogelijk opgevoerd, zuiver het
gevolg van een goede geest en een enthousi-
ast samenwerken. Het was dan ook geen
wonder, dat uit meerdere wijken het ver-
zoek kwam om nog enig gift te mogen ont-
vangen van de „reservevoorraad”. De strijd
was gestreden en een overwinning was be-
haald.

Wat het financiële gedeelte betrof kan
nog worden medegedeeld, dat door het ge-
meentebestuur was bepaald, dat van het
publiek een bijdrage zou worden gevraagd
en wel f 0,25 per woonhuis en f 1,— per
zakenpand. De ambtenaar, belast met het
opnemen van de elektrische meters, bood
in elk pand een kwitantiebon aan en het
publiek betaalde vlot. De opbrengst was
van dien aard, dat het tenslotte weinig of
geen geld uit de gemeentekas heeft gekost.

De praktijk heeft bewezen:

- 1e dat er veel meer ongedierte is dan men
oppervlakkig zou denken, hetgeen tot
gevolg kan hebben, dat bestrijding
achterwege blijft;
- 2e dat de schade, b.v. door ratten veroor-
zaakt in de graanpakhuizen en opslag-
plaatsen, zeer groot is. Veel graan gaat
er verloren, terwijl de zakken worden
stukgevreten en... het voedsel wordt ver-
ontreinigd en mogelijk zelfs besmet;

3e dat de graanhandelaren grote bedragen
besteden om ratten te bestrijden. Als
daarnaast in de omgeving aan de be-
strijding niets wordt gedaan, zal weinig
succes worden geboekt, waardoor het
uitgegeven geld gedeeltelijk als verloren
moet worden beschouwd;

4e dat het betreden van besmette terreinen
(b.v. vogelpest, mond- en klauwzeer
e.d.) voor mensen verboden is, ondanks
het feit, dat deze toch wel voorzichtig
zullen zijn en zeker de nodige voorzorgs-
maatregelen zullen treffen, terwijl op
die plaatsen veelal de ratten geen „halt”
wordt toegevoegd. De ratten zullen
zich niet alleen op de terreinen bevin-
den, doch vooral op de meest besmette
plaatsen en in de aanwezige uitwerpsel-
en e.d. hun eldorado vinden;

5e dat er op het gebied van de hygiëne
daarom nog zeer veel valt te doen, waar-
voor de gemiddelde Nederlander toch
ook wel is te vinden, als men maar
wordt voorgelicht en... voorgegaan;

6e dat ook de boerenbevolking, na een
massale bestrijding, wel degelijk bewust
is van de mogelijkheid en noodzaak van
bestrijding;

7e dat de bestrijding de overheid maar
weinig of geen geld behoeft te kosten;

8e dat de voorlichting van de P.D. on-
misbaar is en diens controle op het ver-
gift van het grootste belang geacht moet
worden, daar hierdoor ongetwijfeld de

juiste en zo goed mogelijke samenstel-
ling wordt bevorderd;

9e dat het inschakelen van vele medewer-
kers bij de bestrijding het voordeel geeft,
dat een ieder slechts een klein gebied
heeft te bewerken, waardoor men de
enkeling geen overlast aandoet. Boven-
dien kweekt men hierdoor propagan-
disten, zodat de bevolking meer actief
wordt in deze;

10e dat de verkoop van vergift (door de
plaatselijke handelaren) na een actie,
groter wordt dan tevoren, waarmede
bewezen wordt, dat het publiek meer
attent wordt op dit gebied en men elk
opnieuw optreden van de ratten de kop
indrukt. Het is opmerkelijk, dat er
voorheen vele mensen waren (vooral
onder de boerenbevolking) die meenden
dat ratten niet te bestrijden zijn en daar-
om maar „geaccepteerd” werden, voor
zover de hond dat toestond. Thans
denkt men er anders over.

Veel is er over een en ander nog te zeg-
gen, maar ik wil volstaan met de hoop uit
te spreken, dat de grootste landelijke actie
op dit gebied aanstaande is, dit in het be-
lang van het Nederlandse Volk.

Men bedenke vooral:

Kleine oorzaken – grote gevolgen (maar
dan ook alleen nog, **zolang wij dat willen!!!**).

L. MODDERMAN,
Leider van de Rattenbestr.org.
in de gemeente Coevorden.